

N:o 152.

Ank. till Riksd. kansli den 11 maj 1906, kl. 9 f. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
anslag till elfte internationella antialkoholkongressen i
Stockholm år 1907. (2:a U. A.)*

Uti en till Riksdagen den 4 maj 1906 aflåten proposition (n:o 155) har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för den elfte internationella antialkoholkongressens hållande i Stockholm år 1907 bevilja ett anslag af 15,000 kronor.

Till förenämnda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen anført följande:

»Från kommittén för ordnande af den elfte internationella antialkoholkongressen i Stockholm år 1907 genom direktören Ernst Beckman, biskopen K. H. Gez. von Schéele, direktören Edv. Wavrinsky, professorn Curt Wallis, friherre Josef Hermelin, medicine doktorn Knut Kjellberg och fabrikören A. Forssell har den 2 innevarande maj till Kungl. Maj:t inkommit en så lydande framställning:

»Den tionde internationella kongressen mot alkoholmissbruket beslöt

förra året i Budapest att mottaga den dåvarande svenska regeringens inbjudning att låta nästa kongress äga rum i Stockholm sommaren 1907.

Dessa internationella kongresser började år 1885 i Antwerpen och hafva sedan dess sammanträdt 9 gånger, nämligen 1887 i Zürich, 1890 i Kristiania, 1893 i Haag, 1895 i Basel, 1897 i Brüssel, 1899 i Paris, 1901 i Wien, 1903 i Bremen och 1905 i Budapest. Kongressernas ändamål har varit att till sakkunniga och utredande debatter sammanföra personer från olika länder och ur olika samhällsklasser, intresserade för frågan att motverka de svåra samhällsolyckor, som resultera ur det vidt spridda missbruket af rusdryckerna. Kongresserna hafva alltmera antagit en rent saklig och med vetenskapens medel utredande metod att studera de alkoholfrågan berörande och af densamma berörda många viktiga samhällsspörsmålen, och i samma mån har anslutningen till dem blifvit lifligare och deltagarnas intresse för förhandlingarna ökat. Dessa kongresser ha i hög grad gagnat genom att bidra till att i vida kretsar sprida kunskapen om den moderna alkohologiens resultat. De ha gjort viktiga inlägg i debatterna om det större eller mindre värdet af de åtgärder, hvilka af enskilda, kommuner eller regeringar vidtagits för att stäfja alkoholmissbruket, och de ha visat sig synnerligen verksamma att härigenom i länder, där sträfvandena att motverka alkoholmissbruket varit föga lifskraftiga, väcka dessa sträfvanden till lifligare verksamhet och på ställen, där striden mot rusdrycksmissbruket redan varit ganska kraftig, förläna densamma större djup och styrka.

Att förhandlingarna vid kongresserna varit rikhaltiga och värdefulla bevisas af innehållet i de stora publikationer af dessa förhandlingar, som af hvarje kongress ombesörjts och som för de senare kongresserna uppgå till volymer om 600—1,200 sidors storlek och hvartill flera högt stående vetenskapsmän bidragit. Att kongresserna omfattats med allt större intresse framgår af de stigande medlemsiffrorna. Medan de första kongresserna bevistades af blott några hundra medlemmar, hafva de sista fem besökts hvardera af 1,000—2,200 personer.

Äfven regeringarna hafva i allt högre grad skänkt uppmärksamhet åt kongressernas arbete. Sålunda deltog i Brüssel Belgiens statsminister Le Jeune i förhandlingarna, i Wien öppnade den österrikiska ministerpresidenten v. Körber förhandlingarna med ett tal, som visade hans behjärtande af kongressernas arbete, i Bremen talade den tyske civilministern grefve von Posadowsky i hälsningstalet varmhjärtadt och förstående för kongressernas syfte, och i Budapest höll undervisningsministern Lucacz ett

hälsningstal, som visade hvilket stort värde den ungerska regeringen satte på kongressens möte i Budapest.

Regeringarna ha också uppmärksammat kongresserna genom att till dem sända delegerade med uppdrag att följa och tillgodogöra sig kongressernas arbete, och statsmakterna i de länder, där kongresserna ägt rum, hafva lämnat kongresserna sitt ekonomiska stöd.

Kongressen sammanträder 1907 för första gången i Sverige, och detta med anledning af det af de svenska delegerade vid kongressen i Budapest, biskop K. H. Gez. v. Schéele och professor Curt Wallis, till kongressen i bref från dåvarande civilministern, statsrådet Johan Widén, lämnade meddelandet, »att den svenska regeringen gärna ser, att Stockholm utses till samlingsort för närmast år 1907 infallande antialkoholkongress». Redan vid kongressen i Bremen år 1903 uttalades af många kongressmedlemmar önskan, att följande kongress skulle sammanträda i Sveriges hufvudstad, men då ingen inbjudning från Sverige förelåg och däremot den ungerska regeringen inbjudit kongressen till Budapest, valdes det senare stället.

Vid kongressen i Budapest föranledde det ofvan citerade meddelandet från den svenska regeringen kongressen att med stor majoritet utse Stockholm till samlingsplats för nästa kongress, oaktadt en samtidigt gjord inbjudning till London förelåg, till kongressen inlämnad från de stora engelska nykterhetsorganisationerna, och torde alla i Sverige för nykterhetsarbetet intresserade med oblandad tacksamhet och glädje hafva förnummit denna den svenska regeringens åtgärd.

Vid sammanträde den 2 mars d. å. konstituerades på uppdrag af kongressernas permanenskommitté en kommitté för ordnandet af den elfte internationella antialkoholkongressen i Stockholm. Kommittén utgöres af följande personer: byråchefen V. Almqvist, direktör E. Beckman, lektor J. Bergman, kassör C. Ekman, fabrikör A. Forssell, friherre J. Hermelin, doktor K. Kjellberg, fattigvårdsinspektören A. Lindblom, redaktör E. Ljunggren, general A. Rappe, f. d. polismästaren S. Rubenson, professor W. Rudin, biskop K. H. G. von Schéele, professor F. von Schéele, fabrikör C. J. Svanfeldt, lektor P. Waldenström, professor Curt Wallis, direktör E. Wavrinsky, generaldirektör S. Wieselgren och doktorinnan E. Wretlind. Denna kommitté valde till ordförande direktör E. Beckman, till vice ordförande biskop von Schéele och direktör Wavrinsky samt till sekreterare professor Wallis, hvilka jämte friherre Hermelin, doktor Kjellberg och fabrikör Forssell skulle bilda ett verkställande utskott, hvilket

utskott bland andra uppdrag äfven fick det att hos regeringen anhålla om kungl. proposition till Riksdagen för erhållandet af det statsbidrag, som kunde anses nödvändigt att trygga kongressens ekonomi.

Detta utskott har att i ärendet anföra hufvudsakligen följande:

Kongressmedlemmarna hafva vid alla hittillsvarande kongresser utgjorts af personer ur olika samhällsklasser, och flertalet hafva tillhört de mindre bemedlade, nämligen folkskollärarekåren. Medlemsafgifterna hafva därför alltid satts lågt; de uppgingo vid kongressen i Bremen till 5 riksmark, vid kongressen i Budapest till 6 öster. kronor, alltså vid hvardera kongressen till omkring 4 $\frac{1}{2}$ svenska kronor. Häraf har följden blifvit, att kongresserna nödgats vädja till de respektive ländernas statsmakters ekonomiska hjälp, alldenstund utgifterna för så stora kongresser blifva ganska dryga, särskildt genom den värdefulla, men också dyra publikationen af kongressernas förhandlingar, hvilka kostnadsfritt tillhandahållas medlemmarna för att dessa förhandlingar skola kunna göra den största möjliga nytta. Till kongressen i Bremen lämnade tyska regeringen 10,000 rmk., till kongressen i Budapest lämnade ungerska staten 30,000 österrikiska kronor. Statsbidragets storlek beror väsentligen på storleken af det medlemsantal, som vid en kongress kan påräknas. I Bremen uppgick antalet till 2,200 personer, hvarigenom kongressen hade att förfoga öfver 11,000 rmk i ledamotsafgifter, hvilka jämte statsbidraget, 10,000 rmk., enligt uppgift i det närmaste räckt till kongresskostnadernas betäckande. I Budapest, såsom varande en mera aflägsen plats, kunde man ej beräkna samma stora medlemsantal som i Bremen, Wien eller Paris — antalet uppgick endast till något öfver 1,000 personer — och därför nödgades man i högre grad anlita statens bistånd. I Stockholm torde förhållandena gestalta sig närmast i likhet med i Budapest. Stockholms mera aflägsna läge torde hindra, att ett lika stort antal medlemmar, som förekommit vid kongresserna å mera centrala platser i Europa, infinner sig från utlandet, och de vid dessa kongresser använda utländska språken torde hindra, att så många svenskar i kongressen deltaga, att medlemsantalet sväller ut till det, som i Bremen förekom. Snarare torde ett medlemsantal af omkring 1,000 personer — detsamma som i Budapest — kunna antagas blifva Stockholmskongressens, och då skulle det statsanslag, som för kongressens hållande i Stockholm blir erforderligt, uppgå till en summa af 15,000 kronor. Kongressens kostnader kunna nämligen anslås till ungefär desamma som Bremenkongressens. Dessa uppgingo enligt inhämtade upplysningar till något öfver 20,000 kronor och fördelade sig dels

på kongressens organisation (trycksaker, såsom program, cirkulär m. m., upplysnings- och inkvarteringsbyrå, hyror och administration af den utställning af åskådningsmateriel, statistiskt-grafiska framställningar etc., som vid kongresserna bildat en värdefull länk i deras upplysningsarbete, hyror för samlingslokalerna m. m.), *dels* på utgifvandet i tryck af kongressens vidlyftiga förhandlingar.

Då Stockholmskongressens inkomster af medlemsavgifter icke torde kunna uppskattas till mer än 4,000—5,000 kronor, synes ett statsanslag af 15,000 kronor vara erforderligt för att betrygga dess ekonomi.

Under hänvisning till ofvanstående framställning och på grund af det oss lämnade uppdraget våga vi till Eders Kungl. Maj:t framföra organisationskommitténs underdåniga anhållan om ett statsbidrag till den elfte internationella antialkoholkongressen i Stockholm 1907 af 15,000 kronor.»

I häröfver afgifvet yttrande har medicinalstyrelsen, under framhållande af kongressens betydelse, förordat framställningen.

De skäl, som anförts för framställningen om statsanslag för ifrågasvarande kongress, synas mig i allo behjärtansvärda. Riksdagen har också vid flera tillfällen beviljat medel till internationella eller skandinaviska kongressers hållande i Stockholm.»

Då det i och för vidtagande af erforderliga förberedelser vore nödigt, att frågan om anslag till förevarande kongress, ehuru så sent väckt, komme till afgörande vid innevarande riksdag, hemställde departementschefen, på grund af hvad i ärendet förekommit och uttalats, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra nu förevarande framställning.

Med afseende å hvad sålunda förekommit, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för den elfte internationella antialkoholkongressens hållande i Stockholm år 1907 bevilja ett anslag af 15,000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1906.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.